

ДО ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМΠΑНІЯХ

Уварова Тетяна Іванівна

Одеський національний університет імені

І.І. Мечникова

Виборча кампанія - складне і багатогранне поняття, яке можна розглядати з різних сторін. На законодавчому державному рівні виборча кампанія є стадією виборчого процесу, яка включає висування і офіційну реєстрацію кандидатів, їх передвиборчу боротьбу, покликану познайомити виборців з їх програмами та платформами, з особистістю кандидатів і на цій основі зробити свій вибір.

Для самого кандидата і його команди виборча кампанія, скоріше, є певним цілеспрямованими послідовними зусиллями, які здійснюються (протягом визначеного законодавством відрізка часу) з метою мобілізувати підтримку кандидата виборцями і забезпечити його перемогу в день виборів.

Для означення процесів, пов'язаних з виборами, застосовуються різні дефініції: «вибори», «виборча кампанія» та «передвиборча кампанія», «виборна кампанія» та «передвиборна кампанія», «виборчий період» тощо. На нашу думку, така теоретична невизначеність вносить понятійний сумбур. Тому виникає необхідність розширення поняттєвого словника, уточнення термінів та усунення двозначності у їх визначенні.

Насамперед, слід розрізнити слова «кампанія» і «компанія». В українській мові вони тільки схожі за звучанням, але абсолютно різні за значенням. «Кампанія» - це сукупність заходів, спрямованих на досягнення якоїсь мети: «виборча кампанія», «посівна кампанія», «вступна кампанія». А «компанія» - це синонім до слова «товариство».

Також існує термінологічна неузгодженість стосовно «виборний» і «виборчий». Слово «виборний» стосується посади, наприклад «виборна посада», тобто людину не призначають, а

вибирають. Це слово пов'язане з дієсловом «вибирати». «Виборчий» - це стосовний до виборів. Тому ми кажемо «виборчий процес», «виборча дільниця», «виборче право» тощо. Кампанію не обирають, вона йде перед виборчим процесом, тому слід вживати «виборча». Відповідно й похідні слова мають таку ж різницю в значенні, тому не може бути «передвиборної кампанії», а лише «передвиборча».

Найбільш проблемним залишається питання розрізнення «виборча кампанія» та «передвиборча кампанія».

Вибори — складна сукупність суспільних відносин, яку можна уявити у вигляді змінних у часі стадій єдиного процесу. Ці стадії, а точніше - періоди, на нашу думку, слід розподілити на *передвиборчий (довиборчий), виборчий, післявиборчий (поствиборчий) та міжвиборчий*.

Передвиборчий - той, що передуює офіційному оголошенню початку виборчої кампанії. До нього відносять попередні дослідження, розробку передвиборчих програм, лозунгів, створення команди, консультації, планування передвиборчої кампанії, розробку стратегії і тактики, складання повного переліку запланованих заходів, медіа-плану, кошторису, складання портрету виборчого округу тощо.

Виборчий - офіційно встановлений проміжок часу протягом якого здійснюється виборча кампанія, тобто відбувається агітація, пропаганда, реклама в ЗМІ, проведення різних акцій, зустрічі кандидата з виборцями та інші форми роботи з електоратом.

Післявиборчий - період підведення підсумків, аналіз недоліків та позитивних моментів кампанії. При підведенні підсумків оцінюється та аналізується робота усієї команди та кожного її члена - які результати досягнуті, якою ціною, основні помилки, наскільки реалізація планів і стратегії була близькою до задуманою, та інше. Підведення підсумків необхідно для оцінки самого головного - досвіду проведення передвиборчої кампанії.

Міжвиборчий — період між виборами. Його іноді застосовують для проєктів, пов'язаних зі збиранням підписів виборців, під різними вимогами до влади, зверненнями, відозвами та ін.; адресними проєктами щодо роботи з різними групами населення: пенсіонерами, молоддю, військовослужбовцями; проєктами щодо роботи із засобами масової інформації (ЗМІ); для організації регіональних і міжрегіональних науково-практичних конференцій з актуальних проблем: економіки, охорони здоров'я, науки, культури, злочинності, екології та ін.; проєктів, пов'язаних з розвитком підприємництва в регіоні; благодійні акції та програми - тобто всі ті заходи, які можуть підготувати сприятливий ґрунт для наступних виборів.

Чіткий розподіл на періоди, дозволить скоординувати дії кандидата та його команди. Так, наприклад, етап стратегічного планування обов'язково має відбуватись до початку виборчої кампанії, на відміну від контрпропаганди, яка може бути підготовленою лише в процесі самої кампанії як формулювання варіантів «відповідей» на нападки конкурентів. А процес збирання коштів (фандрайзинг) на виборчу кампанію може відбуватись як в передвиборчий, так і у міжвиборчий період.

Поділ на передвиборчу кампанію та виборчу є досить умовним. Неможливо чітко розмежувати «передвиборча» та «виборча кампанія». *«Передвиборча»* як *«виборча кампанія»* - це доцільно організована, методично грамотно побудована і змістовно насичена діяльність кандидата у депутати, політичної

партії, спрямована на виконання масового психологічного впливу на електорат з метою усвідомленого і неусвідомленого їх спонукання до віддачі голосів за вказаного кандидата (партію).

Відмінність виборчих та передвиборчих кампаній лише у тому, що передвиборчі кампанії не мають чіткого початку та кінця, на відміну від виборчих, час перебігу яких встановлений межами закону. Передвиборчі кампанії ніяк не пов'язані з датою виборів і вони можуть вестись практично безперервно, переходячи, як правило, у виборчі. Фактично виборча кампанія робить свої перші кроки задовго до офіційного старту, як тільки стає відомий намір провести вибори. Недарма кажуть, що наступна виборча кампанія має розпочинатися, як тільки завершилася попередня.

Тому, на наш погляд, термін «передвиборча кампанія» не є правомірним. Слід термін «передвиборчий» вживати лише до означення періоду, в який відбувається спеціально організована діяльність до часу офіційного оголошення про початок виборчої кампанії. А кампанію, починаючи з прийняття рішення балотуватись і до оголошення результатів - виборчою. Оскільки, на нашу думку, термін «виборча кампанія», є більш ємним та більш точним для характеристики усієї діяльності кандидата та його команди, задля перемоги на виборах.

Питання чіткого визначення понять, якими оперують політики, науковці, організатори виборчих кампаній усіх рівнів є принциповим. Це допоможе не тільки запобігти термінологічній плутанині, а сприятиме чіткій організації виборів кандидатом та його командою.